

RIKSANTIKVARIÉÄMBETET och
STATENS HISTORISKA MUSEER

BYGGNADSAVDELNINGEN
Enheten för byggnadsdokumentation
Antikvarie Mats Bergman /AL

Koncept
Beslut

Datum
1990-04-19
Ert datum

Beteckning
3618/88
Er beteckning

Kopia till

Kyrkorådet i

BRA

Angående skydd enligt kulturminneslagen för ...
kyrka

Med utgången av år 1988 upphörde 1920 års kungörelse med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet att gälla. Kungörelsens bestämmelser om kyrkor har ersatts av bestämmelser om kyrkliga kulturminnen i 4 kap. lagen (SFS 1988:950) om kulturminnen m. m., som trädde i kraft den 1 januari 1989.

Kulturminneslagen (KML) ger skydd åt de kulturhistoriska värdena i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser. Alla kyrkobyggnader och kyrkotomter som har tillkommit före utgången av år 1939 skall som förut stå under statlig tillsyn av riksantikvarieämbetet och statens historiska museer - nedan kallat riksantikvarieämbetet.

Även begravningsplatser som har anlagts före utgången av år 1939 står under statlig tillsyn. Tillsynsmyndighet är länsstyrelsen.

Genom särskilt beslut av riksantikvarieämbetet kan kulturhistoriskt värdefulla kyrkor uppförda efter 1939 ställas under samma tillsyn som de äldre kyrkorna. Detta innebär att förslag till rivning, ändring eller ombyggnad av exteriör och interiör liksom ingrepp i deras fasta inredning, konstnärliga utsmyckning och färgsättning även fortsättningsvis skall granskas och godkännas av riksantikvarieämbetet. Av förarbetena till lagen framgår att begreppet kulturhistoriskt värde även innefattar konstnärligt värde och att kyrkor som uppförts under de senaste årtiondena kan skyddas (prop. 1987/88:104, särskilt s. 49, 58 och 97).

Riksantikvarieämbetet har med anledning härav gjort en genomgång av de kyrkor som uppförts efter 1939. Antalet kyrkor är ca 520. Drygt 80 av dessa har enligt ämbetets bedömning ett sådant kulturhistoriskt värde att de bör omfattas av kulturminneslagens tillsynsbestämmelser.

Just/samråd
MB
Pau
Exp 23/5-90 al

cul bsf sändlista

Det gjorda urvalet är restriktivt och omfattar endast kyrkor som har ett särskilt intresse genom hög konstnärlig eller arkitektonisk kvalitet eller som exempel på en viss teologiskt betingad gestaltning. Samråd har skett med Svenska Kyrkans nämnd för gudstjänstliv och evangelisation, som också tillställts materialet för bedömning av urvalet med hänsyn till teologiska och kyrkohistoriska aspekter. Vidare har samrådet med länsstyrelsernas kulturmiljöenheter och länsmuseerna, vilka haft materialet på remiss. Urvalet kommer kontinuerligt att ses över och kompletteras, bl. a. med hänsyn till nytillkomna kyrkor som bedöms vara skyddsvärda.

Hj skott

Såsom riksantikvarieämbetet meddelat i förhandsbesked 1988-12-27 har ... kyrka ett sådant kulturhistoriskt värde att den även fortsättningsvis bör stå under statlig tillsyn. Riksantikvarieämbetet beslutar härmed att bestämmelserna i 4 kap. 3 § KML skall tillämpas på kyrkobyggnaden och den tillhörande kyrkotomten. Tillstånd till ändringsåtgärder m. m. skall därför sökas hos riksantikvarieämbetet.

För kyrkans inventarier gäller att de liksom tidigare står under riksantikvarieämbetets tillsyn. Här gäller bestämmelserna i 4 kap. 6-10 § KML.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (se bilaga).

Ärendet har beretts i en arbetsgrupp bestående av överantikvarien Evald Gustafsson, avdelningschefen Christian Laine, avdelningsdirektören R. Axel Unnerbäck, 1:e antikvarierna Erland Lagerlöf och Mats Persson, byrådirektören Einar Brydolf, arkitekten Lennart Illerstad samt antikvarien Mats Bergman. Beslutet har fattats av riksantikvarien efter föredragning av Mats Bergman. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningsdirektören Thomas Adlercreutz.

RIKSANTIKVARIIEÄMBETET OCH
STATENS HISTORISKA MUSEER

Margareta Biörnstad
Riksantikvarie

R. Axel Unnerbäck
Tf avdelningschef

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Alt. 1 (BRAKYRKA) utskickas till följande församlingar:

AB: *Söderlän*

- ✓ Essinge (Essinge kyrka)
- ✓ Farsta (Söderledskyrkan)
- ✓ Huddinge (Vårby gårds kyrka)
- ✓ Husby-Ärlinghundra (Valstakyrkan)
- ✓ Hägersten (Uppenbarelskyrkan)
- ✓ Järfälla (~~Källhälls kyrka~~) *S:t Lukas kyrka*
- ✓ Kista (Kista kyrka)
- ✓ Oscars (Olaus Petri kyrka)
- ✓ Skarpnäck (Markuskyrkan)
- ✓ Solna (Bergshamra kyrka)
- ✓ Vällingby (S:t Tomas kyrka)
- ✓ Västerled (S:ta Birgitta kyrka)

C: *Uppsala*

- ✓ Gottsunda (Gottsunda kyrka)
- ✓ Uppsala Domkyrkofs (Almtunakyrkan)
- ✓ Uppsala Helga Trefaldighet (Eriksbergskyrkan)

D: *Sö*

- ✓ Eskilstuna Fors (Ansgarskyrkan)
- ✓ Eskilstuna Kloster (S:t Petri kyrka)
- ✓ Eskilstuna Kloster (S:t Pauli kyrka)
- ✓ Katrineholm (Nävertorpskyrkan)
- ✓ Kila (Kila kyrka)
- ✓ Oxelösund (S:t Botvids kyrka)

E: *Ög*

- ✓ Linköpings Johannelund (Johannelundskyrkan)
- ✓ Linköpings S:t Lars (Tannefors kyrka)

F: *Linköpings*

- ✓ Eksjö (S:t Lars kapell)

H: *Kalmar*

- ✓ Kalmar (S:ta Birgitta kyrka)
- ✓ Kalmar (S:t Johannes kyrka)

I: *Gotland*

- ✓ Visby (Visborgskyrkan)

L: *Kristianstad*

- ✓ Klippan (S:t Petri kyrka)

M: *Malmöhus*

- ✓ Filborna (Den gode herdens kyrka)
- ✓ Flädie (Bergakyrkan)
- ✓ Källs Nöbbelöv (Källs Nöbbelövs kyrka)
- ✓ Lunds Allhelgona (S:t Hans kyrka)
- ✓ Lunds Domkyrkofs (Helgeandskyrkan)
- ✓ Raus (Elinebergskyrkan)
- ✓ Slottsstaden (S:t Andreas kyrka)
- ✓ Sofielund (S:t Matteus kyrka)

N: *Halland*

- ✓ Halmstads Martin Luthers fs (Martin Luthers kyrka)

O:

- ✓ Angered (Hjällbo kyrka)
- ✓ Backa (Brunnsbokyran)
- ✓ Bergsjön (Bergsjöns kyrka)
- ✓ Göteborgs Annedal (Guldhedskyrkan)
- ✓ Göteborgs Johannesberg (Johannesbergskyrkan)
- ✓ Härlanda (Härlanda kyrka)

P:*Älvsborgs*

- ✓ Dalstorp (Dalstorps kyrka)
- ✓ Kinnarumma (Kinnarumma kyrka)
- ✓ Möne (Möne kyrka)

S:*Värmlands*

- ✓ Gåsborn (Gåsborns kyrka)
- ✓ Hammarö (Skoghalls kyrka)
- ✓ Ransäter (Ransäters kyrka)
- ✓ Storfors (Storfors kyrka)

T:*Örebro*

- ✓ Hallsberg (Adventskyrkan)

U:*Vsm*

- ✓ Västerås Badelunda (Tomaskyrkan)
- ✓ Västerås Lundby (Mikaelikyrkan)
- ✓ Västerås Skerike (Gideonsbergskyrkan)

W:*Kopparbergs*

- ✓ Aspeboda (Aspeboda kyrka)
- ✓ Enviken (Envikens nya kyrka)
- ✓ Hedemora (Vikmanshyttans kyrka)

X:*Gä*

- ✓ Hofors (Hofors kyrka)

Y:*Västernorrlands län*

- ✓ Borgsjö (Ånge kyrka)
- ✓ Själevad (Domsjö kyrka)
- ✓ Sundsvalls Gustaf Adolf (Nacksta kyrka)

Z:*Jä*

- ✓ Frösö (Hornsbergskyrkan)
- ✓ Östersund (Stora kyrkan)

AC:*Vb*

- ✓ Boliden (Bolidens kyrka)
- ✓ Burträsk (Burträsk kyrka)
- ✓ Robertsfors (Robertsfors kyrka)
- ✓ Teg (Tegs kyrka)
- ✓ Ålidhem (Ålidhems kyrka)
- ✓ Ålidhem (Mariakyrkan)

BD:*Norrbottnens*

- ✓ Gällivare (Nikkaluokta kapell)
- ✓ Hakkas (Hakkas kyrka)
- ✓ Jokkmokk (Jokkmokks gamla kyrka)
- ✓ Luleå Domkyrkofs (Mjökuddskyrkan)
- ✓ Malmberget (Allhelgonakyrkan)
- ✓ Nederluleå (Bergnäsets kyrka)
- ✓ Nederluleå (Porsö kyrka)
- ✓ Nedertorneå (Haparanda kyrka)
- ✓ Nilivaara (Nilivaara kyrka)
- ✓ Norrfjärden (Norrfjärdens kyrka)
- ✓ Vuollerim (Vuollerims kyrka)
- ✓ Örnäset (Örnäsets kyrka)
- ✓ Överkalix (Överkalix kyrka)

Alt. 2 (BRBKYRKA):

F:

✓ Bosebo (Bosebo kyrka)

H:

✓ Hälleberga (Hälleberga kyrka)

S:

✓ Norra Finnskoga (Norra Finnskoga kyrka)

✓ Östervallskog (Östervallskogs kyrka)

• Alt. 3 (BRCKYRKA):

H:

✓ Målilla (Gårdveda kapell)

P:

✓ Tösse med Tydje (Tydje kapell)

R:

✓ Friggeråker (Friggeråkers kyrka)

W:

✓ Transtrand (Sörsjöns kapell)

AC:

✓ Bastuträsk (Bastuträsks kyrka)

Alt. 4 (BRDKYRKA):

D:

- ✓ Eskilstuna Kloster (S:t Andreas kyrka)
- ✓ Katrineholm (Sandbäckskyrkan)

F:

- ✓ Ljungarum (Österängskyrkan)

G:

- ✓ Skogslyckan (Mariakyrkan)
- ✓ Växjö Domkyrkoförsamling (Högstorps kyrka)